

S. Sayısı : 58

Erzincanda ve Erzincan yer sarsıntısından müteessir olan mıntakada zarar görenlere yapılacak yardım hakkında kanun lâyihası ve Bütçe, Dahiliye, Gümrük ve inhisarlar ve Maliye encümenlerinden seçilen 3 er üyeden mürekkeb muvakkat encümen mazbatası (I/298)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/203

12 - I - 1940

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Erzincanda ve Erzincan yer sarsıntısından müteessir olan mıntakada zarar görenlere yapılacak yardım hakkında Maliye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 10 - I - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Mucib sebebler lâyihası

1 — Son yer sarsıntısı esnasında zelzele mıntakasının İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilecek mahallerinde bulunmuş olan memurlarla bunlardan vefat edenlerin maaş veya ikramiyeye müstahak ailelerinin âcil ihtiyaçlarını karşılamak üzere maaş ve ücretleri tutarının azamî iki veya üç misli derecesinde kendilerine avans verilmesine lüzum görülmüş ve lâyihanın birinci ve ikinci maddeleri bu maksadla tanzim edilmiştir.

2 — Muvazenei umumiyyeye dahil dairelerle mülhak bütçeli dairelerin 1939 malî yılı bütçelerinde mefruşat, demirbaş, tenvir, teshin, kırtasiye, müteferrika, icar bedeli, defatir ve evrakı matbua, harcerah, tedavi ve yol masrafı tertiblerine konulan tahsisat bu dairelerin normal ihtiyaçları nazara alınmak suretile vaz edilmiş olup son yer sarsıntısı felâketi neticesinde bu tertiblerden alınan eşyadan mühim bir kısmı harab olmuş olduğu gibi yeniden bina kiralınmasma memur izamına ve yaralananların tedavi ettirilmesine lüzum hâsıl olmuş bulunduğundan şimdiden mikdarlarını tesbit etmek kabil olmayan ihtiyaçlar için tahakkuk ettikçe her defasında ayrı ayrı kanunî mezuniyet istihsalı için müracaatle vakit ziyama mahal kalmamak üzere tahsisat ilâvesine lüzum hâsıl olacağı derpiş olunan yukarıda yazılı tertibler için her dairenin tasarrufu mümkün görülen fasıllardan o daireler bütçelerinde açılacak hususî fasıllara İcra Vekilleri Heyeti kararile münakale yapılmak suretile bu ihtiyaçların karşılanması derpiş olunmuş ve lâyihanın üçüncü maddesi bu maksadla tanzim kılınmıştır.

3 — Yer sarsıntısı yüzünden evleri ve ticarethaneleri, tarla ve bahçeleri mahv ve harab olan felâketzedelere memleketin her tarafından ve eenebi memleketlerden yardım için bir çok eşya ve levazım Kızılay cemiyetine teberru edilmektedir. Gümrük tarife kanununda bu kabil vaziyetleri derpiş eden bir hüküm bulunmadığından eenebi memleketlerden gelen bu eşyadan gümrük resmi alınması icab etmektedir. Bu eşya ticarî maksadlarla idhal edilmemekte olduğundan bunların bir defaya mahsus olmak üzere gümrük resminden bir sene müddetle muaf tutulması muvafık görülmüş ve dördüncü madde lâyiha bu maksadla ilâve edilmiştir.

4 — Yer sarsıntısı yüzünden mameleki harab olmuş olan vatandaşların biran evvel müstahsil hale gelebilmeleri için bunlara yapılacak yardımlar meyanında, geçmiş yıllara aid vergi borçlarının da terkinin mühim bir yer işgal ettiğine şüphe yoktur. Bu maksadla lâyihaya dercolunan beşinci madde ile bunların bakaya kazanç, buhran, hayvanlar, bina, arazi, muamele, istihlâk ve veraset vergileri borçlarının terkinin temin edildiği gibi felâketin vukuu ânına kadar bu vergilerden henüz tahakkuk ettirilmemiş olanların da tahakkuk ettirilmeyeceği hükme bağlanmıştır.

Muvakkat encümen mazbatası

T. B. M. M.

Muvakkat encümen

Esas No. 1/298

Karar No. 2

14 - I - 1940

Yüksek Reisliğe

«Erzincanda ve Erzincan yer sarsıntısından müteessir olan mıntakada zarar görenlere yapılacak yardım» hakkında hazırlanıp İera Vekilleri Heyeti kararla ve Başvekâletin 12 - I - 1940 tarihli ve 6/203 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan ve Muvakkat Muhtelit encümenimize tevdi buyrulan kanun lâyihası; Maliye vekili Fuad Ağralı, Gümrük ve inhisarlar vekili Raif Karadeniz, Dahiliye vekili Faik Öztrak, Maarif vekili Hasan Âli Yücel hazır buldukları halde tedkik ve müzakere olundu :

Encümenimizce lâyihanın birinci maddesinde yapılması münasib görülen tadiller şunlardır:

A) Zelzeleden müteessir olan mıntakadan İera Vekilleri Heyetince tayin olunacak mahallerde avans verilmek suretile yapılacak yardımın, sahib bulunduğu veya kira ile oturduğu evinin mahvolması veya oturulamıyacak hale gelmesi veya aile efradından bir kaçının kaybedilmesi veya ağır yaralanması gibi ehemmiyetli derecede malî ve bedenî zarar görenlere hasarını temin için maddeye lâzımgelen kayıtlar ilâve olunmuştur.

B) Verilecek avansların istirdadı için tayin olunan azamî iki senelik müddetin başlangıcı gösterilmiş olmak üzere « (1 Haziran 1940) tarihinden itibaren» kaydı ilâve edildi.

C) Maaş tahsisi muamelesi yapılmamış olan yetimlerden nüfus kayıtları ziyaa uğramış bulunanların maaş işlerini sadeleştirmek ve kolaylaştırmak üzere bu gibilerin istihkak iddialarının tevsiki için icabında idare heyeti mazbatalarının da kabulü ve bu madde hükmünün tatbikinde nüfus

idarelerinden verilecek kayid suretlerle idare heyeti mazbatalarının her türlü harç ve resimden muaf tutulması muvafık görülerek maddeye bu yolda bir hüküm eklendi.

İkinci maddeye 3659 sayılı kanun hükümlerine tâbi müesseselerin de ilâvesile birinci maddede hükmünün bu müesseselere de teşmili ve birinci maddede henüz maaş tahsisi muamelesi yapılmayan yetimler için kabul olunan kolaylıkların ikinci maddede gösterilen idare ve müesseselerin yetimlerine de tatbik olunacağını yine bu maddede tasrihi muvafık görüldü ve maddede ona göre lâzımgelen tadiller yapıldı.

Dahiliye vekilinin verdiği izahattan ziyade zelzele mıntakasındaki bazı hususî idarelerle belediyelerin verilecek avansları tediye malî istitaatleri müsaid bulunmadığı anlaşıldığından bu hususta Maliye vekilinin de mütaleası dinlenerek bu gibi hususî idare ve belediyelere maliyece kredi açtırılması muvafık görülmüş ve mezkûr maddeye ona göre icab eden fıkra ilâve olunmuştur.

Üçüncü maddede sayılan masraf ihtiyaçları arasında (inşaat) ın da ilâvesi münasib görüldü.

Dördüncü maddede ecebi memleketlerden gönderilmiş olan her türlü yardım eşyası sarahatla gösterilmiş ve gümrüklerde tereddüde mahal bırakılmamış olmak üzere resimden istisna edilecek şeylerin nevilerine göre tasrihi ve bunların başka türlü vergilerden de istisnası muvafık görülerek madde o yolda tadil ve ikmal olundu.

Beşinci maddenin (A) fıkrasında terkinin bahis mevzuu olan vergilere yol vergisile bilûmum belediye vergi ve resimlerinin de ilâvesi ve umumî muvazene ile hususî idarelere ve belediyelere aid vergilerin terkinine esas tutulacak muamele ve kararın da tasrihi muvafık görülerek fıkrada ona göre esasa ve şekle müteallik bazı tadiller yapıldı.

Encümende hazır bulunan Gümrük ve inhisarlar vekili Raif Karadeniz tarafından verilen izahata göre 3437 sayılı kanunun ekici ile alıcı arasında tütün alım satımının denk halinde yapılabacağı hakkındaki 49 ncu maddesi hükmünün zelzeleden zarar gören mmtakalarda 1939 yılı mah-

sulü olan tütünlerin alım satımında tatbik edilmemesi münasib görülerek ona göre ayrıca bir madde yazıldı ve lâyhaya altıncı madde olarak eklendi.

Bu tadillerle tanzim kılınan kanun lâyhası Umumî Heyetin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Muvakkat E. Reisi	M. M.	Kâtib
Bursa	Bursa	Ankara
Fatin Güvendiren	N. Ayas	Fevzi Daldal
Elâziğ	Kayseri	Konya
F. Altay	Ömer Taşçıoğlu	İ. Erdal
Van	Yozgad	
Ibrahim Arvas	Ekrem Pekel	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Erzincanda ve Erzincan yer sarsıntısından müteessir olan mntakada zarar görenlere yapılacak yardım hakkında kanun lâyhası

MADDE 1 — Erzincanda ve Erzincan yer sarsıntısından müteessir olan mntakanın İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilecek olan mahallerinde, umumî muvazeneden maaş ve ücret alan memur ve müstahdemlere maaş ve ücretleri tutarının iki mislini ve mütekaid ve yetimlere maaşları tutarının üç mislini geçmemek üzere İcra Vekilleri Heyetince tayin edilecek miktarda avans verilir. Henüz tahsis muamelesi yapılmamış olan yetimlere avans itasında, yetim maaşına veya ikramiyeye mesned olan memuriyet maaşları esas tutulur. Bu avanslar maaş ve ücretlerden müsavi taksitlerle tevkif olunmak suretiyle azamî iki sene zarfında istirdad olunur. İkramiyeye müstahak olanların borçları ikramiyelerinden tevkif edilir.

MUVAKKAT ENCÜMENİN DEĞİŞTİRİŞİ

Erzincanda ve Erzincan yer sarsıntısından müteessir olan mntakada zarar görenlere yapılacak yardım hakkında kanun lâyhası

MADDE 1 — Erzincanda ve Erzincan yer sarsıntısından müteessir olan mntakanın İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilecek olan mahallerinde, umumî muvazeneden maaş ve ücret alan memur ve müstahdemlerden yardma mühtaç olacak derecede malen veya bedenen ehemmiyetli zararlara uğradıkları mahallî idare heyetlerince tasdik olunanlara maaş ve ücretleri tutarının iki mislini ve mütekaid ve yetimlere maaşları tutarının üç mislini geçmemek üzere İcra Vekilleri Heyetince tayin edilecek miktarda avans verilir. Henüz tahsis muamelesi yapılmamış olan yetimlere avans itasında, yetim maaşına veya ikramiyeye mesned olan memuriyet maaşları esas tutulur. Bu avanslar maaş ve ücretlerden müsavi taksitlerle tevkif olunmak suretiyle 1 haziran 1940 tarihinden itibaren azamî iki sene zarfında istirdad olunur. İkramiyeye müstahak olanların borçları ikramiyelerinden tevkif edilir.

Tahsis muamelesi yapılmamış olan yetimlerden nüfus kayıdleri ziyaa uğramış bulunanların istihkak iddialarının tevsiki için idare heyetleri mazbataları da kabul olunur. Bu maddenin tatbiki için nüfus dairelerinden alâkadarların talebi üzerine verilecek kayid suretleriyle idare heyetlerince verilecek mazbatalar her türlü harç ve resimden muaftır.

MADDE 2 — Birinci maddede yazılı mahallerde, mülhak bütçeli idarelerle hususî idare ve belediyelerden maaş ve ücret alan memur ve müstahdemlerle mütekaid ve yetimlere, birinci maddede yazılı şekil ve miktarda avans ita ve istifasına alâkalı vekiller mezundur.

MADDE 3 — Birinci maddede yazılı yerlerdeki muvazenei umumiyeye dahil dairelerle mülhak bütçeli dairelerin mefruşat, demirbaş, tenvir, teshin, kırtasiye, müteferrika, icar bedeli, defatir ve evrakı matbua, harcırah, tedavi ve yol masrafı ihtiyaçlarına tahsis edilmek üzere her dairenin 1939 malî yılı bütçesinin tasarrufu mümkün olan tertiblerinden, o daire bütçesinde açılacak hususî bir fasla İcra Vekilleri Heyeti kararile münakale yapılabilir.

MADDE 4 — Yer sarsıntısından zarar görenlere yardım maksadile zelzelenin vukuu tarihindenberi ecnebi memleketlerden gönderilmiş ve gönderilecek olan her türlü eşya ve levazım, mezkûr tarihten itibaren bir sene müddetle gümrük resmile gümrüklerde alınan sair bilcümle vergi ve resimlerden muaftr.

MADDE 5 — Erzincanda ve Erzincan yer sarsıntısından müteessir olan mahallerde :

A) Sahib ve zilyed bulunduğu veya kira ile oturduğu evi yıkılmış veya içinde barmılamayacak derecede mahv ve harab olmuş bulunanlar namına mezkûr mahaller varidat dairelerince 797, 1833, 1837, 1996, 2395, 2416, 2430, 2728, 2729, 2731 ve 2897 numaralı kanunlarla zeyil ve tadilleri mucibince zelzelenin vukuu tarihine kadar tahakkuk ettirilip de tahsil edilmemiş olan kazanç, iktisadî buhran vergileri, ruhsat ve ünvan tezkeresi ve karne harçları, hayvanlar, arazi, bina, bina buhran, veraset, muamele ve istihlâk vergileriyle zamları,, mahalli idare heyetleri ka-

MADDE 2 — Birinci maddede yazılı mahallerde, mülhak bütçeli idarelerle hususî idare ve belediyelerden ve 3659 sayılı kanuna tâbi müesseselerden maaş ve ücret alan memur ve müstahdemlerle mütekaid ve yetimlerden birinci maddede yazılı şekilde zarar gördükleri tasdik edilecek olanlara aynı maddede yazılı şekil ve miktarda avans ita ve istifasına alâkalı vekiller mezundur. Henüz tahsis muamelesi yapılmamış olan yetimler hakkında da birinci madde hükmü tatbik olunur.

Bu madde hükmüne tevfikan verilecek avansların tediyesine malî istitaatı müsaid olmayan belediyelerle vilâyet hususî idarelerine bu avansı karşılamak üzere Maliyece kredi açtırılır.

MADDE 3 — Birinci maddede yazılı yerlerdeki muvazenei umumiyeye dahil dairelerle mülhak bütçeli dairelerin mefruşat, demirbaş, tenvir, teshin, kırtasiye, müteferrika, icar bedeli, inşaat, defatir ve evrakı matbua, harcırah, tedavi ve yol masrafı ihtiyaçlarına tahsis edilmek üzere her dairenin 1939 malî yılı bütçesinin tasarrufu mümkün olan tertiblerinden o daire bütçesinde açılacak hususî bir fasla İcra Vekilleri Heyeti kararile münakale yapılabilir.

MADDE 4 — Yer sarsıntısından zarar görenlere yardım maksadile zelzelenin vukuu tarihindenberi ecnebi memleketlerden gönderilmiş ve gönderilecek olan her türlü eşya, malzeme, erzak ve vasıtalar, mezkûr tarihten itibaren bir sene müddetle gümrük resmile her türlü vergi ve resimlerden ve belediye resimleriyle Devletçe idare edilmekte olan limanlarda liman ücret ve resimlerinden muaftr.

MADDE 5 — Erzincanda ve Erzincan yer sarsıntısından müteessir olan mahallerde :

A) Sahib ve zilyed bulunduğu veya kira ile oturduğu evi yıkılmış veya içinde barmılamayacak derecede mahiv ve harab olmuş bulunanlar namına mezkûr mahaller varidat dairelerince 423, 797, 1833, 1837, 1882, 1996, 2395, 2416, 2430, 2728, 2729, 2731, 2897 sayılı kanunlarla zeyil ve tadilleri mucibince zelzelenin vukuu tarihine kadar tahakkuk ettirilip de henüz tahsil edilmemiş olan kazanç, iktisadî buhran vergileriyle ruhsat ve ünvan tezkeresi ve vergi karnesi harçları, hayvanlar, arazi, bina, bina buhran, muamele, muhtelif maddeler istihlâk, veraset ve intikal,

rarile terkin olunur.

Aynı tarihe kadar olan zamana aid olup henüz tarh ve tahakkuk ettirilmeyen vergiler tahakkuk ettirilmez.

B) İkametgâhı yıkılmamış veya oturulamıyacak derecede mahv ve harab olmamış olanlardan ticarethanesi veya akarı yıkılmış veya mahv ve harab olmuş bulunanların yalnız bu ticarethane ve akarlarından mütevellid vergiler hakkında da (A) fıkrası hükmü tatbik olunur.

MADDE 6 — Bu kanun neşri tarihinden mu-
teberdir.

MADDE 7 — Bu kanun hükümlerini icraya
İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

10 - I - 1340

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>Fethi Okyar</i>	<i>N. Tınaz</i>
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
<i>Fayik Öztrak</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Yücel</i>	<i>A. F. Cebesoy</i>	<i>H. Çakır</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. II. Alataş</i>	<i>R. Karadeniz</i>	<i>Muhlis Erkmen</i>
Mü. V.		Ti. V.
<i>A. Çetinkaya</i>		<i>N. Topcoğlu</i>

yol vergileri bilûmum belediye vergi ve resimleri ve zamları terkin olunur.

Belediyelerle hususi idarelere aid vergi ve resimlerin terkinini kendi usulleri dairesinde ve diğer vergilerin terkinini mahalli idare heyetleri kararla yapılıdır.

Zelzelenin vukuu tarihine kadar olan zamana aid olup henüz tarh ve tahakkuk ettirilmemiş olan vergiler tahakkuk ettirilmez.

B) İkametgâhı yıkılmamış veya oturulamıyacak derecede mahiv ve harab olmamış olanlardan ticarethanesi veya akarı yıkılmış veya mahiv ve harab olmuş bulunanların yalnız bu ticarethane ve akarlarından mütevellid vergiler hakkında da (A) fıkrası hükmü tatbik olunur.

MADDE 6 — 3437 sayılı kanunun, ekici ile alıcı arasında tütün alım satımında denk halinde yapılacağı hakkındaki 49 ncu maddesi hükmü, zelzeleden zarar gören mmtakalarda 1939 yılı mahsulü tütünlerin alım ve satımında tatbik edilmez.

Bu mmtakalar İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilir.

MADDE 7 — Bu kanun neşri tarihinden mu-
teberdir.

MADDE 8 — Bu kanun hükümlerini icraya
İcra Vekilleri Heyeti memurdur.